



№ 02-01-29  
07.11.2013 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ  
Вх. № КИП-339-00-7  
дата 07.11.2013 г.

ДО  
Г-Н АЛИОСМАН ИМАМОВ  
ПРЕДСЕДАТЕЛ  
НА КОМИСИЯТА ПО  
ИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА  
И ТУРИЗЪМ  
ПРИ 42 НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ИМАМОВ,

Приложено, предоставяме на вниманието Ви Становището на Конфедерацията на независимите синдикати в България по проекта на Закон за държавния бюджет на Република България.

Приложение: съгласно текста.

С УВАЖЕНИЕ,

ПЛАМЕН,  
ПРЕЗИДЕР



## Становище на КНСБ по проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2014 г.

### I. Макроикономически преглед

В проектобюджета за 2014 г. е предвиден темп на нарастване на БВП 1.8%. Считаме, че този ръст е постижим. За сравнение, припомняме коригираната есенна прогноза на ЕК за ръст 1.5%. Считаме, че именно прилагането на спешни и ефективни мерки ще позволи достигането на заложения в бюджет-2014, ръст.

Поддържаме ръста на заложените данъчно осигурителни приходи от 1.477 млрд. лв., което е 6.5% в сравнение с Бюджет 2013, като считаме, че този ръст е постижим на базата на ръста на БВП, повишената данъчна събирамост и борбата с контрабандата.

Заложени са приходи, помощи и дарения за 2014 г. в размер на 30 886 млн. лв. Те са с 501.2 млн. лв. повече от програмата за 2013 г., което представлява ръст от 1.65%. Значително по-ниският ръст в сравнение с този на данъчно-осигурителните приходи е в резултат на силно намалените неданъчни приходи /с 472 млн. лв./ и намалените помощи и дарения /с 505 млн. лв./. През 2014 г. не се очакват такива доходи от собственост /от приватизация и дивидент за държавата, както и от спечелени арбитражни дела/, а заложеното намаление на средствата от ЕС е 520.6 млн. лв.

Общите разходи, вкл. вноската в общия бюджет на ЕС, са завишени с 380.1 млн. лв. или с 1.2% спрямо програмата за 2013 г. Отнесени към приходите, се формира отрицателно бюджетно сaldo в размер на - 1 472 млрд. лв., което е бюджетен дефицит от 1.8%.

Преразпределителната функция на държавата в разходната част е в размер на 39.7% от БВП и заложеният дефицит е 1.8% от БВП. Настояваме принципите, на които следва да се изгради бюджета за 2014 г. да са: преразпределение през бюджета на максималните 40% от БВП и бюджетен дефицит в размер на 2% от БВП. Разбираме стремежа на правителството за плавно намаляване на бюджетния дефицит през следващите години, но считаме, че още е рано за това, т.е. запазване на достигнатия в актуализирания Бюджет 2013 максимален дефицит от 2% от БВП. Разчитането на максималното преразпределение от 40% от БВП и на максималния дефицит от 2% от БВП ще позволи разполагането с още свободни средства, които биха могли да се използват за провеждане на социални политики.

От проектобюджета не личат намерения за постепенно одържавяване на огромния дълг на НЕК ЕАД, надхвърлящ вече 2.8 млрд. лв. Прикачените, основно

по политически причини, задължения на дружеството го поставят във фактически фалит, което е един от основните фактори за сриване на целия енергиен сектор.

Не личат и намеренията за държавната подкрепа за смекчаване на огромния дългов проблем на железопътния превозвач БДЖ.

Заложените най-после, по-сериозни бюджетни средства за компенсиране загубите на „Български пощи“ ЕАД поради извършването на т.нар. универсална пощенска услуга са в размер на 12.5 млн. лв., без да се отчита, че в становището си от 30.10. 2013 г. КРС изчисли размера на компенсацията за 2012 г. на 14.815 млн. лв.

Считаме за крайно наложително въвеждането на данъчни облекчения спрямо нискодоходните групи чрез въвеждане на данъчен кредит спрямо тях, изразяваш се във възстановяване на ефективно платен данък върху дохода в частичен или пълен размер.

По отношение въвеждането на първи стълки на семейно подоходно облагане, предлагаме да се предоставя право на данъчно облекчение в случай на закупуване на бонове за предоставяне на услуги, пряко свързани с отглеждане на дете/деца, а именно: гледане на дете /деца от 1 до 5-годишна възраст в дома; придружаване на дете до или от детското заведение от/до дома; образователни услуги в дома за деца от 1 до 5-годишна възраст; образователни услуги в дома за деца с трайни увреждания. В Приложения 1 и 2 към настоящото становище предлагаме Идеен проект на КНСБ за бонове за предоставяне на услуги. Смисълът на мярката е да не се предоставят механично средства за социално подпомагане при липса на политики по отношение на техните ползватели и липса на гаранции за тяхното правилно използване.

Предвиденото по отношение на основните социални показатели е: равнище на безработица – 12.6%, увеличение на минималната работна заплата за страната от 310 лв. на 340 лв., считано от 01.01.2014 г., възстановяване индексацията на пенсийте по т.нар. „швейцарско правило“ от 01.07.2014 г., увеличаване на обезщетенията за втората година на майчинство и на надбавките за второ дете в семейството. Приемаме увеличението на минималната работна заплата за страната, в сила от 01.01.2014 г. и индексацията на пенсийте от 01.07.2014 г. по т. нар. „швейцарско правило“.

Съзнавайки факторите за високото равнище на безработица, категорично не приемаме заложените 73 млн. лв. в НПДЗ за активни мерки на пазара на труда. Прогнозираният ръст на БВП през периода 2014-2016 г., който е съответно 1.8%, 2.9% и 3.4%, е крайно недостатъчен, за да се реализират националните цели в областта на заетостта. За да може да се постигне ниво на заетост от 76% през 2020 г., съгласно Стратегия 2020, още от тази година е необходимо ръстът на БВП да е 4.2% годишно, респективно годишен ръст на заетостта по 2%. В този смисъл, поетият от България ангажимент е нереалистичен, особено ако е съчетан с осъдните средства, заложени НПДЗ за активни мерки на пазара на труда.

Настояваме за най-малко 10-процентно увеличение на работните заплати в бюджетната сфера, но от приложението към КФП е видно, че разходите за заплати намаляват през 2014 г. спрямо 2013 г. с 21.1 млн. лв. Следователно се разчита на

съществени съкращения в държавната администрация. От общия запис по отношение на съкращенията не е ясно кои ще са звената, в които числеността ще бъде оптимизирана. Припомняме предложениета на КНСБ да не извършват съкращения в институции, които отговорят за приходите в бюджета, тези, които имат контролни функции, както и Агенцията по заетостта и Агенцията по социално подпомагане.

## II. Разходни политики

### 1. Заетост и пазар на труда

В частта „Политики по заетостта“ в Мотивите очакванията за развитието на пазара на труда за 2014-2016 г. се основават на постигнати резултати за 2013 г. със субсидирана заетост от 103 млн. лв. Въпреки по-големия заделен финансов ресурс, в сравнение с предходните три години, средногодишната стойност на нивото на безработица за 2013 г. се очаква да бъде 12,9%. Прогнозата, че „през 2014 г. възстановяването на пазара на труда ще продължи с ускорен темп и нивото на безработица да намалее до 12,6%“, със заделените 73 млн. лв. обаче е нереалистична.

Не са разчетени редица сериозни фактори, които са в запазваща се тенденция на увеличаване на безработицата и намаляване на заетостта.

Мотивите са изключително слаби по отношение на обосновката за ограничаване на младежката безработица – дори не се споменава размерът на средствата по изпълнение на инициативата „Гаранция за младежта“. Разчита се на популистки обещания, като се пренебрегват сериозните факти, а именно:

- Нараства коефициентът на младежката безработица (15 – 24 г.) – според НСИ от 12,7% през 2008 г. за две години е скочил на 23,8%, за да достигне до 28,7% през второто тримесечие на 2013 г. и се запазва в тези граници до края на 2013 г., въпреки влиянието на мерки и схеми по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОП „РЧР“) за намаляването му;
- Никъде не се анализират тревожните промени на структурните и качествени характеристики на безработицата. Не са подкрепени с цифри и необходимост от финансиране. Те трябва да се имат предвид, както от гледна точка на антициклинични мерки, така и от гледна точка на дългосрочни цели и ангажименти на правителството за периода 2014 – 2020 г.

Броят на безработните лица от следващите рискови групи (над 50 години, обезкуражените лица, хората с трайни увреждания и др.), като се прибави и интеграцията на бежанците, се увеличава:

- Лица над 50 години – безработицата е 36,7%;
- Лица с основно образование – 26,1%;
- Лица с начало и по-ниско образование – 50,4%;
- Делът на продължително безработните лица с „престой“ в ДБТ над 1 година се е увеличил и представлява 35,7% от всички безработни или има увеличение с 0,9 пункта. От тях броят на безработните без квалификация и специалност е 68,3%, считано от общия брой безработни.

Всички тези данни на пазара на труда остават, въпреки че бяха отпуснати допълнителни средства и размерът им достигна до 108,4 млн. лв., като се има предвид, че до момента се чувства и въздействието на схемите по ОП „РЧР“.

През 2014 г. до м. септември няма да има възможност за влияние на пазара на труда на средствата от Европейския социален фонд. Посочено е като пожелание бързо усвояване на новия финансов ресурс, а все още не е разработена напълно ОП „РЧР“, което ще попречи за влизане на ново финансиране до края на 2014 г.

Въпреки предложените четири нови програми и завишиване на средствата за регионални програми с цел подобряване на целенасочеността на въздействие на пазара на труда, това няма да се случи при финансов ресурс от 73 млн. лева (намален спрямо 2013 г.).

Увеличеният размер на минималната работна заплата от 310 лв. на 340 лв. при намален финансов ресурс от 108,4 млн. лв. на 73 млн. лв., при запазената тенденция за увеличаване на безработицата и намаляване на заетостта, ще доведе до намаляване на новоразкритите работни места за балансиране на пазара на труда с повече от 10%.

От всички изложени факти става ясно, че е популистка и твърде декларативно формулирана поставената цел за достигане на 76% заетост сред населението на възраст от 20 до 64 години. Твърде популистко е и намерението да се увеличи заетостта на българския народ. Предвидените средства не са адекватни на поставените цели в НПДЗ – 2014 г. Заложеният ръст от 76% в Стратегия „Европа 2020“ и в Актуализираната стратегия по заетостта 2013-2020, предполага разкриване средногодишно на 80 000 до 100 000 работни места, за което са необходими допълнително средства от държавния бюджет. Заложените в проектозакона 73 млн. лв. ще осигурят заетост и обучение едва на 17 200 лица.

КНСБ предложи средствата за НПДЗ – 2014 г. да бъдат 145 млн. лв., за да се почувства въздействието върху пазара на труда, да се увеличи активността на безработните.

## 2. Политика по доходите

Както е видно от Мотивите към законопроекта за държавния бюджет, политиката по доходи не е сред приоритетите на правителството, с изключение на някои мерки в социалната сфера. Затова основният двигател на икономическия растеж поне и за следващата година остава износът. Едва през периода 2015 – 2016 г. се предвижда вътрешното търсене да играе по-съществена роля в нарастването на БВП. Дали това ще стане и в какви срокове – остава въпрос на бъдещи решения.

Сега единствената, при това закъсняла, мярка си остава повишаването на минималната работна заплата на 340 лв. от 1 януари 2014 г. Припомняме, че формираното сега съотношение към средната за страната работна заплата е 38.8%, а през следващата година най-вероятно ще остане в същия диапазон – под 40%. Ако правителството действително има намерение да преодолее постепенно

прекалената диференциация и поляризация в доходите (показатели, по които страната ни е на члените в ЕС места), то очевидно тази стъпка е недостатъчна. Още повече, че облекчение на нискодоходните групи не се очаква и по линия на увеличение на техните нетни доходи посредством въвеждането на необлагаем минимум.

В бюджетните сектори, освен очакваната поредна оптимизация и реформи, като че ли нищо друго няма да се случи. Като цяло искането на КНСБ за минимум 10% ръст на заплатите в бюджетната сфера остава без покритие, гарантиран е само ръстът на минималната работна заплата за страната.

Очертаващите се през 2014 г. равнища на доходите на населението по никакъв начин не могат да бъдат считани като надеждна база за превръщането им в основен двигател на икономическия растеж през 2015 – 2016 г., както се твърди в проектобюджета. Очевидно посоката, в която се търсят вътрешни стимули е правителственото потребление и инвестиционната активност. На бизнеса се разчита, както да увеличи заетостта, така и доходите от труд и приходите в бюджета. Не случайно той е споменат „сред приоритетните целеви групи на социалната политика“. Парадокс или не, това ще покаже бъдещето, но ако се върнем в годините назад, едва ли можем да открием положителен опит, при всичките реверанси от страна на правителствата към работодателите.

### **3. Системите за социална закрила**

Правителството декларира, че политиката, която провежда с Бюджет 2014 е насочена към промяна в разпределението на публичните ресурси, за да използва националния бюджет като ефективен инструмент за... „осигуряване на нужната социална закрила за уязвимите слоеве на обществото“. Социалната политика е определена като ключов приоритет, чиято основна цел е превенцията от изпадане в състояние на бедност и намаляване на лицата в бедност.

Какво, обаче, е видно?

#### **По мерките за приходи за социални цели**

Всепризнат факт е, че социално осигурителната система е ключов инструмент в борбата срещу бедността и социалното изключване. Но и това правительство ясно заявява, че наред с данъчната и осигурителната му политика ще цели изпълнение на фискалната политика, подобряване бизнес средата, стимулиране на икономическата активност и ограничаване на данъчните измами. Но, на осигурителната система продължава да се гледа единствено като финансова тежест и разходи, а не като на инвестиция в настоящето и бъдещето на населението, като източник на стабилност и сигурност във времена на икономически турболенции и кризи. Това отношение ясно се проследява и в проектобюджета на Държавното обществено осигуряване. В този ред на мисли не е изненадващо, че и Бюджет 2014 се нагърбва с близо 5 милиардна подкрепа на приходите на Държавното обществено осигуряване. Но това по никакъв начин не се отразява в подобряване на целенасочеността на политиките.

Според КНСБ осигурителната политика в частта приходи следва в общи линии досегашната практика, в т.ч. с нейните неблагополучия. Не се променят размерите на нито една осигурителна вноска, макар че дефицитите във фондовете на ДОО се задълбочават, не се увеличават минималните осигурителни доходи във всички икономически дейности, при което редица дейности за трета поредна година ще прилагат едни и същи минимални доходи. Не се взимат предвид пет на брой споразумения за увеличение на МОД в здравеопазването. Така се гарантира загубата на почти 10 млн. допълнителни приходи. Твърде предпазливо е увеличението на максималния осигурителен доход – от 2200 на 2400 лв., макар че няма причини най-високодоходните групи да са и най-облагодетелствани от гледна точка на данъчно-осигурителните си задължения.

Проблемите, които се създадоха с въвеждането на т.нар. „единна сметка“ и които продължават да съществуват според КНСБ не се третират достатъчно решително. Измененията, по отношение на самоосигуряващите се лица, са в правилната посока, но ще бъде пресилено да се очаква, че това ще реши всички проблеми на процесите на управление на задълженията на осигурителите и осигурените, респективно на публичните приходи.

Същевременно един действен инструмент, какъвто е криминализирането на укриването на невнасянето на осигурителни сметки, остава заложник на политическите противоборства в Народното събрание и в материалите към проектобюджета за следващата година не се изразява дори намерение по въпроса.

### **По разходните политики в социалната сфера**

В разходните политики също се следва инерцията, с малки изключения. В държавното обществено осигуряване и при социалното подпомагане силно впечатление прави пристрастването към трансфери, предназначени за една и съща целева група – семействата с деца. Само за шест месеца към целевата група на отглеждащите деца до 2-годишна възраст са насочени една еднократна помощ от 50 лв. (предложение на КНСБ), увеличение на обезщетението за отглеждане на дете със 70 лв. и сега се предлага увеличение на същото с още 30 лв. Едновременно с това се залага увеличение на помощите за деца от 35 на 50 лв. за второто дете в семейството.

На другия полюс продължава забвението (вече пета поредна година) на минималното обезщетение за безработица – 7,20 лв. на ден или 154 лв. месечно. Същото се отнася за еднократната помощ при смърт на осигурено лице, за средствата за профилактика и рехабилитация на осигурените лица. Няма нагласа и да се решат проблемите с правата на обезщетение при безработица на лицата, заети в сезонни и временни дейности и пр.

Доколкото в становището си по проекта на бюджет на ДОО за 2014 г., КНСБ е направила конкретни предложения по всички параметри на осигуряването (приходи и разходи), тук ще се ограничим само до общите бележки по осигуряването от гледна точка на консолидираните финанси. Но настояваме на предложението на КНСБ по проекта на Закон за бюджета на ДОО за 2014 г. да се обърне подобаващо внимание.

За да подкрепи все пак ориентацията на държавното управление през 2014 г. към повече подкрепа за семействата, отглеждащи деца, КНСБ предлага конкретна идея за иновативни политики, които да облекчат съчетанието на трудовите и семейни задължения чрез предоставянето на услуги, в съчетание със създаване на допълнителна заетост за най-уязвимите групи на пазара на труда – младежите до 29 г. възраст и лицата над 55 години. Тъй като предложението изиска по-подробно изясняване на замисъла и на технологията за тяхното въвеждане в практиката, те са изложени в Приложения 1 и 2 към настоящото становище.

## **По мерките и програмите, управлявани от МТСП**

Финансираните видове мерки и политики, управлявани от МТСП не съдържат нови моменти. Няма особени новости и в масата от средствата, които са насочени към тях. Изключение правят, както вече беше споменато по-горе семейните помощи за деца, както и в известна степен целевото подпомагане за отопление. КНСБ счита, че подобряването на ефективността на тези средства и тяхното целенасочено управление предполага доста по-висок процент натурализни помощи и услуги, отколкото само парични средства. В тази връзка е предложението на Конфедерацията в Приложения 1 и 2 към настоящото становище, което се надяваме да стане основа за разнообразяване и повишаване качеството на политиките на заетост и подпомагане едновременно.

### **4. Функция „Образование”**

В мотивите към проекта на Закона за държавния бюджет за 2014 г. за образованието и науката е посочен допълнителен ресурс от 100 млн. лв., който ще допринесе за повишаване качеството на средното и висше образование и ще подкрепи осигуряването на достъп до образование във всички региони. До сега, не е ясно как ще се разпределят тези 100 млн. лв.

#### **4.1. Средно образование**

Считаме, че училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка следва да бъдат основен приоритет на правителството в сферата на средното образование чрез мерки и политики, включени в Закона за държавния бюджет и други нормативни актове. За да бъде постигнато това, предлагаме:

А) Да се разшири обхватът на защитените училища чрез промяна на критериите, разработвани от МОН;

Б) В Държавния бюджет за 2014 г. да се предвидят средства за:

- Увеличаване на единния разходен стандарт за финансиране на ученик/дете с 18%, в т.ч. увеличение на работните заплати на персонала с не по-малко от 14 на сто;

- Единният разходен стандарт за извънучилищна дейност да бъде в размер на 100 лв. на ученик;

- Осигуряване на целевите средства за националните програми за развитие на средното образование;

- Осигуряване на ваучери за храна на персонала в системата на средното образование в размер не по-малък от 50 лв. месечно на едно лице.

#### **4.2. Висше образование и наука**

В бюджет 2014 г. е предвидена бюджетна субсидия за държавните висши училища в размер на 351.7 млн. лв. при 351.9 млн. лв. за 2013 г. или с около 200 хил. лв. по-малко. За издръжката на обучението на студентите за заложени 289.4 млн. лв., което е с около 100 хил. лв. повече от 2013 г. Причината е намаления брой на приетите студенти през тази учебна година с около 2 700 души. Социално-битовите разходи за студенти и докторанти /средствата за стипендии и издръжката на общежитията и столовете/ са в размер на 47.5 млн. лв., което е с около 100 хил. лв. повече от средствата през 2013 г. Продължава намалението на средствата за капиталови разходи, които от 13 млн. лв. през последните години спаднаха на 5.1 млн. лв. за 2013 г., а за 2014 г. са предвидени едва 4.5 млн. лв. Съгласно изискванията на Закона за висшето образование размера на субсидията за научна и художествено-творческа дейност трябва да е не по-малко от 10% от субсидията за издръжка на обучението или 29 млн. лв. за 2014 г. / 10% от 289.4 млн. лв./. През двете години – 2013 г. и 2014 г. тя е в размер на 8 млн. лв. годишно, следователно университетската наука ежегодно се ощетява с около 20 млн. лв. Бюджетната субсидия за БАН за следващата година е в размер на 72.5 млн. лв. при 59.8 млн. лв. през 2013 г. или увеличението е с 12.8 млн. лв. Настояваме да получим допълнителните 3.8 млн. лв. за продължаване на реформата в БАН, но само ако ни бъде предоставена информация за формирането на работните заплати на нейния ръководен екип и администрацията ѝ. До момента са ясни единствено работните заплати на редовите учени, изследователите и служителите.

КНСБ настоява за:

- Изпълнение на бюджетната субсидия за държавните ВУ и БАН на 100%. Това изисква отпадането на чл. 56 от проекта на Закона за държавния бюджет на РБ;
- Изменение на ПМС № 162 от 2001 г. относно определяне на диференциирани нормативи за издръжка на обучението на един студент по професионални направления. Това ще доведе до предвиждане на повече бюджетни средства за издръжката на обучението;
- Увеличаване на средствата за развитие на научна и художествено-творческа дейност за достигане до 10-процентен размер от издръжката на обучението, съгласно текста на чл. 91 от ЗБО;
- Увеличаване на средствата по критериите за комплексна оценка за качеството на обучение, приети като индикатори на третото издание на рейтинговата

система. Съгласно изискването на чл. 91 от ЗБО тези средства се залагат в бюджетните субсидии за висшите училища в България.

- За продължаване на реформата в БАН са необходими още 3,8 млн. лв.

## **5. Функция „Здравеопазване”**

За поредна година се запазва делът на публичните средства за здравеопазване като процент от БВП – 4,3%. Увеличението номинално е със 110 млн.lv. Ако не бъде актуализиран бюджетът на НЗОК за 2013 г., се очертава дефицит от около 150 млн. лв. за 2013 год., т.е. няма реално увеличение на средствата, тъй като трябва да се покрива значим дефицит.

Тревожно е намерението на правителството за намаляване бюджета на Министерство на здравеопазването с 9,1 млн. лв. при увеличените от 5,4 млн.lv. на 13,4 млн.lv. трансфери от МЗ към НЗОК.

От предоставения проектобюджет не става ясно как ще се осъществи и от кога ще има увеличаване на заплащането на работещите в Центровете за спешна медицинска помощ и държавните психиатрични болници. Явно за поредна година не се предвижда увеличение на възнагражденията на работещите в Регионалните здравни инспекции, Домовете за медико-социални грижи за деца, центровете за трансфузионна хематология и останалите структури на Министерство на здравеопазването.

Стъпка във вярна посока е намерението за финансово подпомагане на някои лечебни заведения за болнична помощ в отдалечени и трудно достъпни райони, но поради осъществявания финансов ресурс, това ще бъде трудно осъществимо.

В частта за общинското здравеопазване е предвидено увеличение на стандартите за детски ясли с около 9.4%, за детски кухни с 3.0%, за здравните медиатори със 7.6%, за здравните кабинети в училищата от 14 лв. на 18 лв. Голяма част от тези средства ще бъдат използвани за увеличени възнаграждения на ниско квалифициран персонал от 310 лв. на 340 лв., като това води до намаляване на разликата спрямо възнагражденията на медицинския персонал.

### **По проекта на Закон за бюджет на НЗОК за 2014 г.**

#### **Приходна част**

Предвижда се увеличение на приходната част за 2014 г. спрямо Закона за бюджет на НЗОК за 2013 г. със 112 834 000 лв., но с 37 256 448 лв. намаление спрямо очакваното изпълнение за 2013 г.

Продължава да има остатък от предходни периоди по бюджета на НЗОК от 108 069 730 лв., при очертаващ се дефицит от около 150 млн. лв. от бюджета за 2013 г. за болнична помощ и лекарства.

Увеличението на средствата е преди всичко за сметка на здравноосигурителните вноски, плащани от българските работници и служители, както и работодатели със 71 млн. лв.

Увеличени са и трансферите за здравно осигуряване плащани за лицата, които по Закона за здравното осигуряване се осигуряват от държавата с 34,13 млн. лв.

Държавата продължава да осигурява тези, към които има задължения на половината от минималния осигурителен доход.

Не виждаме намерения за действия за намаляване на лицата с нарушени здравноосигурителни права.

#### **Разходна част**

Текущите разходи се намаляват с 10,5 млн. лв. спрямо Закона за бюджета на НЗОК за 2013 г., а сумата от 104 834 000 лв. ще послужи за разплащане на 100% от дейностите за болнична помощ през м. януари 2014 г.

Почти без промяна остават средствата за извънболнична помощ, денталната помощ и медико-диагностичната дейност.

Увеличават се с 32 млн. лв. средствата за лекарствени продукти, с 4 млн. лв. за медицински изделия и с 55 млн. лв. за лекарствена терапия при злокачествени заболявания.

Все повече се увеличава процента от бюджета на НЗОК за лекарствени средства без видимо намаление на доплащанията от страна на пациентите.

Нелогично и неоправдано се намаляват средствата за болнична медицинска помощ със 107 983 000 лв. спрямо Закона за бюджета на НЗОК за 2013 год. и с 439 981 175 лв. съгласно очакваното изпълнение за 2013 г.

Не е ясно това намаление за чия сметка ще бъде, на намаляване на договорните партньори, на намаляване броя обслужени граждани, на намаляване цените на медицинските услуги?

Проектът на Закон за бюджет на НЗОК за 2014 г. е неприемлив за КНСБ.

#### **6. Политика по отношение на държавната администрация**

КНСБ настоява в Бюджет 2014 г. да се заложи:

Нарастване на средствата за работни заплати за централна и местна администрация с не по-малко от 10 на сто.

Средствата за заплати са замразени от юли 2008 г., а с отпадането на допълнителното възнаграждение за придобит трудов стаж и професионален опит – т. нар. „клас”, и малкото годишно увеличение от 1, не може да се получава. С всяко увеличение на МРЗ намалява разликата в заплащането между изпълнителския състав и специалистите в държавната администрация, което създава сериозно напрежение и обезценява труда на специалистите.

Липсата на допълнително заложени финансови средства не дава възможност за изпълнение на нормативните документи, уреждащи по нов начин заплатите на служителите в държавната администрация и прави тези нормативни актове безсмислени, неотговарящи на заложените цели и неспособни да реализират очаквания резултат за създаване на справедлива и прозрачна система на заплащане.

- Увеличаване на стандартите за заведенията за социални услуги с не по-малко от 20%, за да има средства и за увеличаване на работните заплати, а не само за издръжка на дейността.

Заложеното увеличение в проектобюджета за 2014 г. за „Социални грижи“ от 3,5% при увеличение на МРЗ с почти 10%, е крайно недостатъчно и в не малка част от заведенията за социални услуги, където работещите са със заплати равни и близки до МРЗ, ще възникнат проблеми.

- В Закона за бюджета за 2014 г. да се уреди правото на служителите по трудово правоотношение (назначени по трудов договор по КТ) в държавната администрация на парични средства за представително облекло, както това е уредено за държавните служители.

В преходните и заключителни разпоредби на ЗДБРБ да се създаде нов параграф със следния текст:

§... В чл. 107а Кодекса на труда се създава нова алинея 20 със следното съдържание:

(20) Служителите, работещи по трудово правоотношение в държавната администрация имат право на представително и униформено облекло при условия и по ред, определени от Министерския съвет за работещите по служебно правоотношение.

Подходът за унифициране на статута на работещите по трудово правоотношение в държавната администрация, намерил израз в създаването на новите алинеи от 4 до 19 в чл.107 „а“ от КТ през 2012 г., предполага изравняване между работещите по служебно и по трудово правоотношение и по отношение на видовете облекла, на които имат право.

## **7. Функция „Култура“**

Предвид мизерното заплащане труда на някои категории работещи в сферата на културата – артисти, музикални и танцови състави, музеи, галерии, библиотеки и читалища, КНСБ настоява да се предвиди ръст на средствата за работни заплати от 20% за тези категории работещи.

## **8. „Селско стопанство“**

В проекта на Закон за държавния бюджет на Р България, респективно бюджета на МЗХ, е определен разходен таван в размер на 209 318.5 х. лв. Разходният таван на МЗХ е намален с 15 на сто, а издръжката е намалена с 23 на сто в сравнение с 2013

г. Това не буди оптимизъм по отношение гарантирането на фонд „Работна заплата“ за дванадесетте месеца на следващата година. Настояваме, да не се повтори ситуацията от 2013 г. със заложено недофинансиране от 9.300 млн. лв. на фонд „Работна заплата“.

Намалението на разходния таван и най -вече на издръжката, отново ще се отрази на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, които ще разполагат с недостатъчен финансов ресурс за реализиране на тяхната политика. Спецификата на дейността на Министерството на земеделието и храните налага в неговия бюджет да са включени достатъчно средства за второстепенните разпоредители, които в по-голямата си част не са администрация, а изпълнителски и обслужващи звена за сектора, голяма част от които генерираят приходи и за които в определени агротехнически периоди е необходимо да бъдат извършени значителни разходи.

При така предложения проектобюджет, за системата на МЗХ е немислимо постигането на увеличени доходи, както и е почти невъзможно приложението на новия модел на заплащане съгл. МПС № 129 от 26.06.2012г.

Министерството на финансите отново апелира за извършване на 10 %-но съкращение на числеността на персонала за сметка на увеличението на работните заплати. В Министерството на земеделието и храните се проведе 5% -но съкращение на числеността на персонала през м.септември 2013г. във всички второстепенни разпоредители с бюджетни кредити , но увеличение на работните заплати не се направи. Неприемливо е провеждането отново на съкращение на числеността на персонала в тези структури , особено приизпълнителските кадри работещи на терен.

В проектобюджета за 2014г. отново не са предвидени средства за поддръжка на обектите за предпазване на вредното въздействие на водите , поне до законовата промяна на Закона за водите.

Подкрепяме заложените в проектобюджета средства по схемите за държавни помощи в размер на 263.7 млн. лв. За съжаление, трябва да отбележим, че въпреки сериозното подпомагане на българското земеделие с над 7 млрд. лв. с европейски средства, национални схеми и доплащания след 2007 г., секторът не успя да преодолее основните си структурни недостатъци и най-вече това не рефлектира върху заетостта и доходите на работещите в него. Всички направени анализи сочат влошено състояние на социално-икономическите параметри в селските райони.

Настояваме за:

1. Увеличение на всички работни заплати в структурните звена на МЗХ минимум с 10%.

2. Осигуряване на финансови средства на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, гарантиращи изплащането на фонд „Работна заплата”, обвързан с приложението на ПМС № 129 от 26.06.2012 г. /нов модел на заплащане в държавната администрация/.

3. При извършването на структурни промени във второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, респективно намаляване числеността на работниците и служителите, да не се намалява изплащането на утвърдения годишен размер на средствата за персонал.

4. Запазване числеността на персонала в контролните, изпълнителските и обслужващите звена на сектора, които генерираят приходи и работят на терен.

5. Осигуряване на необходимите средства за финансиране защитата на вредното въздействие на водите в размер на 15 млн. лв.

#### **В заключение:**

##### **КНСБ приема:**

1. заложения ръст на БВП;
2. ръстът на разчетените данъчно-осигурителни приходи;
3. мерките за увеличаване на данъчната събирамост;
4. създаването на Публичната инвестиционна програма "Растеж и устойчиво развитие на регионите", но при ясни и прозрачни правила и при условие, че осигури по-голяма подкрепа за образование;
5. увеличението на минималната работна заплата;
6. „замразяването“ на възрастта за пенсиониране;
7. индексирането на пенсийте по т.нар. „швейцарско правило“;
8. увеличаването на годишната квота ваучери за работническо хранене.

##### **КНСБ категорично не приема:**

1. неизползването в максимална степен на възможностите по отношение на макрорамката на бюджета – преразпределение от 40 на сто от БВП и 2% от БВП бюджетен дефицит ;
2. незаявяването на намерения чрез бюджета да се подпомогне оздравяването на НЕК ЕАД, БДЖ и Български пощи;
3. липсата на намерения за не по-малко от 10%-но увеличение на работните заплати на заетите в бюджетната сфера;
4. изключително неясните намерения по отношение оптимизацията на администрацията;
5. липсата на намерения да се въведат данъчни кредити за нискодоходните групи, както и елементи на семейно поддоходно облагане;
6. връщането на размера на средствата по НПДЗ за финансиране на активни мерки на пазара на труда на нивото от 2012 г.;
7. продължаващата политика на поддържане на огромни дефицити във фондовете на ДОО, породени от липсата на промени в размерите на всички осигурителни вноски;
8. недостатъчните мерки по отношение повишаване събирамостта на осигурителните вноски;

9. поредното задържане равнището на минималното обезщетение за безработица;
10. разходване на огромни средства за социално подпомагане при липса на политики по отношение на техните ползватели;
11. чл. 56 - ограничението разходите и трансферите да се превеждат на 95%, а цялостното издължаване да се извърши само ако няма превишение на бюджетното салдо по чл.1, ал. 3;
12. недостатъчните мерки по актуализиране на единните разходни стандарти;

Всичко това дава основание на КНСБ да не подкрепи проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2014 г.

**Приложение 1:** Идеен проект на КНСБ за иновативни политики заетост в подкрепа на семействата с деца и/или зависими техни членове „Да заменим раздаването с предоставяне“

**Приложение 2:** Идеен проект на КНСБ за бонове за предоставяне на услуги (БПУ)

29.10.2014 г.

ПЛАМЕН  
ПРЕЗИДЕР

## ПРИЛОЖЕНИЕ 1

# ИДЕЕН ПРОЕКТ НА КНСБ ЗА ИНОВАТИВНИ ПОЛИТИКИ ЗАЕТОСТ В ПОДКРЕПА НА СЕМЕЙСТВАТА С ДЕЦА И/ИЛИ ЗАВИСИМИ ТЕХНИ ЧЛЕНОВЕ „ДА ЗАМЕНИМ РАЗДАВАНЕТО С ПРЕДОСТАВЯНЕ“

### ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Практиката показва, че когато българските граждани имат възможност да изберат между едно „меню“ от политики, които могат да подобрят качеството на семействия им живот и финансова помощ от държавата, се проявява тенденция на по-големи предпочитания към финансови помощи и данъчни облекчения, отколкото към друг вид целенасочени мерки. Подобни констатации се правят и от Евробарометър, а могат да се прочетат и в редица европейски документи, оценяващи политиките на България в тази сфера.

Това статукво принуждава властите да заделят от публичните финанси постоянно една не малка социална компонента, но без особено изявени положителни резултати, както от гледна точка на директните потребители, така и според общественото мнение. Така например държавата харчи ежегодно около половин милиард за програмите по социално подпомагане, но постоянно сме свидетели на количествено и качествено неудовлетворение от страна на бенефициентите по тях. Следователно, трябва да се опита нещо ново, нещо различно от досегашната практика.

### ЦЕЛ

Подобряване целенасочеността на националните социални политики в подкрепа на семействата, отглеждащи деца и грижещи се за зависими лица.

Създаване предпоставки за заетост (до 29 и над 55 г.) , обвързана с оказване на необходими социални услуги на целеви групи от населението. Повишаване качеството и ефективността на социалните политики и програми на държавата, изграждане на истинска политика за подкрепа на семействата.

Развитие на предприемачеството и на един слабо представен на пазара сектор за услуги на гражданите, основно в домашна среда.

## **ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ**

- По-ефикасно и целенасочено използване на средствата на държавата, насочени към подкрепа на семействата с деца и/или зависими лица
- Надграждане програмите и проектите за младежка заетост по НПДЗ и намаляване броя на безработните сред тази и други целеви групи;
- Подобряване възможностите за съчетаване на трудовия и семейния живот на българските граждани чрез предоставяне на услуги със социална насоченост.

## **ПОДХОД**

Взаимстване от съществуващи и с доказан положителен и многостранен ефект политики/практики в други държави-членки на ЕС (в случая основно се реферира към опита на Белгия), с подчертани успехи в прилагането на целенасочени социални политики в съчетание на заетост и подкрепа на уязвими групи и граждани.

## **МЕТОД НА РЕАЛИЗАЦИЯ**

- Разработване на нормативна база и реализиране на пилотна фаза на замисъла през 2014 г. (от 1 април или 1 юли например)

- Въвеждане на система от услуги чрез Бонове за предоставяне на услуги“ (БПУ).
- Държавна поръчка за издател на боновете, той и оператор, управляващ цялостно процесите и взаимоотношенията Държава-оторизирани предприятия-потребители, в права и обратна посока

## **ЦЕЛЕВИ ГРУПИ**

### **A. СЪЗДАВАНЕ НА ЗАЕТОСТ**

- Регистрирани безработни младежи със средно и по-високо образование до 29 г. възраст;
- Регистрирани безработни лица над 55 г. възраст със средно и по-високо образование;
- Регистрирани безработни лица в горните възрастови групи и същото образователно ниво, признати по съответния ред за лица с трайни увреждания

### **B. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ**

- Семейства на работещи в т.ч. монопарантални с дете/деца от 1 до 5 годишна възраст ;
- Семейства на работещи, грижещи се за деца или лица с трайни увреждания;
- Самотно живеещи лица с трайни увреждания

## **ВИДОВЕ УСЛУГИ, ДОПУСТИМИ ПО ПРОГРАМАТА БПУ**

- Гледане на дете/деца от 1 до 5 годишна възраст в дома
- Придружаване на дете до или от детскo заведение от/до дома и изчакване до завръщането на родителите
- Образователни услуги в дома за деца от 1 до 5 годишна възраст
- Образователни услуги в дома за деца с трайни увреждания

- Дребни услуги на лица с увреждания (покупки на храна и лекарства, придвижване до институция или здравно заведение, попълване и подаване на документация и др.п.)

**Забележка:** В пилотната фаза (2014) услугите ще са по-ограничени по вид, но при успешен старт и развитие полето за надграждане и включване на нови социални услуги е огромно.

### **ВЪЗМОЖНИТЕ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ (2014)**

В основата на идеята е замяна на раздаването на пари без конкретно целен резултат с предоставяне на конкретна/и услуга/и ( например гледане на дете за определено време, отвеждане и/или взимане от детска градина и изчакване на родителя в дома, възпитателни и обучителни услуги за деца в дома и пр.).

Това предполага през 2014 г. да се задели публичен ресурс за организирането и предоставянето на услуги на ниво поне от около 40-50 млн.лв.

Доколкото в основата на идеята за въвеждане на БПУ стои създаването на заетост за младежи до 29 годишна възраст, над вече заложеното по програмите и мерките в НПДЗ от предоставените 50 млн.лв. на разположение през 2014 г. от ЕСФ, се предлага за заетост чрез предоставяне на услуги чрез БПУ да се насочат 9 млн.лв.

*Общата необходима сума за въвеждането на системата на заетост и услуги чрез БПУ ще е в зависимост от желаните нива на стойността на един ПБУ, търсената заетост и възможните потребители на услуги.*

### **ПРОЕКТИРАНЕ НА ЗАЕТОСТ**

#### **A. В случай на целогодишно действие на програмата БПУ**

1. При предполагаем интерес от страна на поне 10 на сто от семействата с деца (540 778) по данни на МТСП може да се очаква че броят на потребителите семейства на работещи (условието за достъпа е поне един от членовете на семейството да е работещ) ще бъде:

**ПОТРЕБИТЕЛИ 54 100 семейства на работещи**

2. Ако на всяко от семействата потребители се предоставят услуги примерно на стойността на една такса в детско заведение (60 лв. за София в прилична публична градина), това означава, че при стойност на един БПУ за часова заетост със ставка 3,00 лв. ще трябва да се гарантират 20 часа ( $20 \times 3$ ). Следователно, ако всяко семейство потребител използва това свое право (това трябва да е максимумът, допустим по програмата) ще се създаде ( $54\,100 \times 20$ )

**ЗАЕТОСТ ОТ 1 082 000 работни часове или 135 250 работни дни МЕСЕЧНО**

**12 984 000 работни часове и съответно 1 623 000 работни дни ГОДИШНА ЗАЕТОСТ, ЗА КОЯТО ЩЕ СА ПОТРЕБНИ 38 952 000 лв. ( $12\,984\,000 \times 3$  лв.)**

3. За да се гарантират минимум 40 часа месечна заетост, респективно 5 дни в месеца (за входа в осигуряването за всички рискове), това би означавало, че за да се оползовтвоят 12 984 000 часа заетост ще могат да се наемат на работа при 480 часа годишна заетост ( $40 \times 12$ ), или около

**БЕЗРАБОТНИ 27 000 человека ( $12\,984\,000 : 480$ ) .**

В зависимост от масата на средствата всички стойности и бройки на потребителите и заети лица могат да бъдат различни.

24.10.2013 г. КНСБ



## **ПРИЛОЖЕНИЕ 2**

### **ИДЕЕН ПРОЕКТ НА КНСБ ЗА БОНОВЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ (БПУ)**

#### **БОНОВЕ И ПОТРЕБИТЕЛИ**

1. **БОНОВЕ:** ценна книга със стойност за заплащане на труд за 1 работен час, в т.ч. присъщите му данък и осигурителни вноски. Тяхната валидност е ограничена във времето.
  - 1.1. Атрибутите, които трябва да съдържа всеки бон са: номер, стойност на закупуване, името на собственика на ваучера (потребителя на услугата), датата до която бонът може да бъде рамбуриран на предприятието-доставчик, място за посочване датата на извършване на услугата, място за подпис на потребителя. На обратната страна се посочва ЕГН на изпълнителя на услугата, името на предприятието, номерът на неговото разрешително да работи чрез БПУ.Отрязък от БПУ, съдържащ номера на разрешителното на предприятието-доставчик на услугата се съхранява от последното за контрол

**2. Всеки български гражданин има право да закупи на субсидирана цена определен брой бонове за час услуга, когато отговаря на предварително определени условия** (работещи лица/семейства с деца от 2 до 5 години, семейства с деца с увреждания; работещи лица/семейства със зависими членове; самотно живеещи лица с трайни увреждания и пр.). Върху сумата, платима от потребителя **може да се предвиди и последващо ( в края на годината) данъчно облекчение;**

- 2.1. Броят бонове, които могат да се закупят от едно и също лице/семейство е ограничен. Ограничението е както по отношение бройката за определен период от време, така и ограничение в срока за употреба( с оглед финансовата година и необходимостта от отчитане и контрол на участниците).
- 2.2. Потребителите на БПУ се обръщат към издателя на БПУ, спечелил държавна поръчка за целта, на когото представят необходимите документи, доказващи, че попадат в кръга на правоимашите. От него те получават/закупуват съответното количество БПУ, които са поименни
3. Стойността на БПУ се определя на база средна цена за един час труд с определена квалификация, в зависимост от услугата, за която се закупува.

### **ДОСТАВЧИЦИ НА УСЛУГИТЕ СРЕЩУ БПУ**

4. Доставчици на услугите чрез бонове могат да бъдат регистрирани в съответствие със законодателството

юридически лица, еднолични търговци или кооперации. Те следва:

- 4.1. да са получили **разрешение** по специален ред и процедура за социална дейност и опериране с бонове;
- 4.2. в режима за разрешение следва се включва **ангажимент** за ДОПЪЛНИТЕЛНО наемане на едно или повече безработни лица, регистрирани по съответния ред като такива или като търсещи работа. **ВНИМАНИЕ:** задължително е в трудовите договори на тези лица да бъде записано че са наети за работа с бонове.
  - 4.2.1. Могат да бъдат допълнително наемани по горния ред: безработни с право на обезщетение; безработни лица без право на обезщетение, лица регистрирани като търсещи работа; лица на месечно парично подпомагане по реда на ЗСП;
  - 4.2.2. Не могат да се привличат по горния ред за наемане за работа с ваучери лица, които :
    - Работят по програми за субсидирана заетост по проекти и програми на НПДЗ;
    - Са в роднинска връзка (по права и съребрена линия до втора степен) с потребителя;
    - Имат същата адресна регистрация като потребителя;
    - Са самонаети(технологията на управление, реализация и контрол на идеята изисква трудови отношения);
  - 4.2.3. Едно и също лице не може да бъде ползвател и извършител на услугата.
  - 4.2.4. Не могат да се използват лица, наети за работа с бонове за гледане на болни хора.

## 5. Роля на предприятията-доставчици:

- Наемат регистрирани безработни лица, по условията на програмата
- Предлагат трудови договори за работа чрез бонове за услуги
- Обезпечават и контролират нивото на подготовка на служителите
- Осигуряват стабилност на заетостта
- Осигуряват развитие и повишаване на компетенциите
- Осъществяват контрол и отчет на отработените от служителите часове
- Подобряват развитието и структурирането на сектора за услуги, с възможност за стабилизиране във времето на заетостта /създаване на предприятия и на заетост/
- Осъществяват събирането на вносските и данъците от наемите лица
- Осъществяват контрол на цената на услугите и на заплатите на заетите
- Улесняват администрирането на услугата за семействата и другите потребители.

## **РАБОТЕЩИТЕ**

6. Лицата, желаещи да работят по този ред трябва да заявят това пред органите на АЗ по регистрация. Наемането на работещи чрез БПУ става **чрез органите на Агенцията по заетостта**;
- 6.1. Работещите чрез системата на ПБУ могат да предоставят единствено и само услуги на физически лица/семейства, от кръга на правоимашите, но не могат да са в услуга на тяхна търговска дейност (напр. ако лекар от кръга на правоимашите чрез БПУ ползва услуга за някаква

поправка в дома не може да ползва същото лице за услуга в личния си кабинет).

- 6.2. Работещите са длъжни при осъществяване на услуга на потребител да попълват собственоръчно и чётливо на обратната страна на ваучера трите си имена по лична карта, ЕГН и да се подписват. Тяхно задължение е да представят попълнения от него и от потребителя ваучер на предприятието-работодател.

## **МЕХАНИЗЪМ НА ФУНКЦИОНИРАНЕ**

7. **Държавата** обезпечава финансиране за издаването и стойността на ваучерите, определя цената на придобиването им от потребителя и реда и начините за функциониране на системата, както и правата и задълженията на участниците (потребители, институции, предприятия...). Тук трябва да се имат предвид възможните отчисления от стойността на ваучерите за издръжката на дейността на издателя и на предприятието доставчик. Държавата решава дали и по какъв ред ще предостави данъчно облекчение за стойността платима от потребителя при закупуването на БПУ.

- 7.1. Активна роля от страна на държавата имат МФ, МТСП, **Държавната агенция за закрила на децата** (лицензирането на предприятията за социални услуги, свързани с деца), **Агенцията за социално подпомагане** (регистрацията за осъществяване на социални услуги) и особено **Агенцията по заетостта** (регистрацията на безработните или търсещи работа лица и младежи, връзката с предприятията, желаещи да наемат такива лица и предоставяне на необходимата документация за

наемането, с оглед доказателства пред издадателя на ваучерите и пр...

## **8. Издателят на бонове**

Издадателят на боновете за услуги трябва да е **спечелил** държавната поръчка за предоставянето на услуги чрез БПУ. Той е в центъра на взаимоотношенията. Управлява и контролира целия на процес на предоставяне и използването на БПУ, от издаването им, през рамбурсиране на предприятията-доставчици до предоставянето на отчети пред държавните органи, с които влиза във взаимоотношения:

- Получава субсидията, предназначена за БПУ;
- Издава на самите БПУ, в съответствие с определените правила за техния вид и съдържание на атрибутите върху тях;
- Организира и осъществява разпределението по потребителите, които имат право на тях;
- Осъществява плащанията към оторизираните предприятия (рамбурсира реализираните бонове);
- Изгражда технологична платформа и инструментариум за предоставяне на необходимите отчетни и статистически данни пред съответните държавни органи.
- В случаите, когато се ползва данъчна преференция за закупуването на БПУ, издава съответните документи на потребителите.

## **9. Потребителите**

**9.1.** Заявяват искане (директно и по електронен път) и закупуват от издателя необходимите им бонове, в рамките на нормативно допустимото количество, като попълват заявление по нормативно утвърден образец.

- 9.2. Избират си доставчик от списъка на одобрените предприятия и правят заявка за конкретния тип и количество услуга.
- 9.3. Плащат на наетия, извършил услугата с притежавания поименен бон, като попълват задължително върху ваучера типа извършена от изпълнителя услуга.

## 10. Предприятията

- 10.1. Предприемат предписаните нормативно действия за да получат право за работа с бонове и за обслужване на съответните категории лица;
- 10.2. Наемат безработни лица от бюрата по труда, съгласно определените критерии за работа с бонове;
- 10.3. Подготвят и обучават наетите лица, в съответствие със задачите, които ще им бъдат възлагани (правила на поведение, отговорности, последици от нарушения и др.п.)
- 10.4. Сключват **специфичен трудов договор** за работа с бонове, при минимална заетост, регламентирана в нормативните документи за услуги чрез БПУ;
- 10.5. Осъществяват връзката с потребителите по предоставяне на исканата услуга и предоставят нужния работник;
- 10.6. Получават попълнените бонове, вписват на гърба им името на предприятието и номера на разрешителното си, заплащат за извършваната работа на работниците и представят реализираните бонове на издателя за да си получат рамбурсиране по установените процедури и до установената величина.

**11. Работещите, наети за работа чрез БПУ**

- 11.1.** Осъществяват услугите и дейностите по заявките на потребителите
- 11.2.** Получават възнаграждение за осъществената работа.

24.10.2013

КНСБ